

## IQTISODIYOT FANINI O'QITISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEKNOLOGIYALARDAN SAMARALI FOYDALANISH

Xudayberdiyeva Dildora Baxodirovna

Toshkent ijtimoiy innovatsiya universiteti

Toshkent, O'zbekiston

### Annotatsiya:

Ushbu maqola iqtisodiyot fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni samarali foydalanish masalalarini yoritadi. Ta'lim usullarining va vositalarining tez rivojlanishi, innovatsion o'qitish texnologiyalarini joriy etishni taqozo etmoqda, chunki bu talabalar uchun o'rganish tajribasini yaxshilashda muhim ahamiyatga ega. Maqolada e-learning, interaktiv usullar va raqamli resurslar kabi zamonaviy pedagogik texnikalar talabalarning faol ishtirokini, tanqidiy fikrlashini va iqtisodiy tushunchalarni amaliy qo'llashini rivojlantirishda qanday yordam berishi muhokama qilinadi. Shuningdek, ushbu yangi metodlarga moslashishda o'qituvchilar duch keladigan muammolar va ularni samarali joriy etish bo'yicha tavsiyalar beriladi. Tadqiqot o'qituvchilarning kasbiy rivojlanishini davom ettirish va ushbu texnologiyalarni ta'lim jarayoniga qo'llashda o'quv yurtlari tomonidan ko'rsatiladigan yordamning ahamiyatini ta'kidlaydi.

**Kalit so'zlar:** Iqtisodiyot ta'limi, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, e-learning, interaktiv usullar, raqamli resurslar, o'qitish innovatsiyalari, tanqidiy fikrlash, ta'lim vositalari, pedagogika, kasbiy rivojlanish.

Zamonaviy ta'lim tizimining rivojlanishi va global miqyosda o'qitish metodikalarining o'zgarishi, ta'lim jarayonida yangi pedagogik texnologiyalarni joriy etishni talab qiladi. Iqtisodiyot fanini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash, nafaqat talabalarni fan bo'yicha chuqur bilimlarga ega qilish, balki ularni mustaqil fikrlashga, qarorlar qabul qilishga va iqtisodiy jarayonlarni amaliyotda qo'llashga tayyorlash uchun ham zarur. Shu bois, ta'lim jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni samarali foydalanish, o'qituvchilar uchun yangi imkoniyatlar yaratib, talabalar uchun esa o'rganish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishga yordam beradi (Hassan, 2019).

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, jumladan e-learning, interaktiv usullar, raqamli resurslar va virtual platformalar, iqtisodiyot fanini o'qitishda talabalarning faolligini oshiradi, o'quv materiallarining yanada samarali taqdim etilishini ta'minlaydi va ularning iqtisodiy tushunchalarni amaliyotda qo'llash ko'nikmalarini rivojlantiradi (Sukharev & Fedorov, 2020). Biroq, ushbu texnologiyalarni o'qitish jarayoniga muvaffaqiyatli joriy etish o'qituvchilardan yangi ko'nikmalar va tayyorgarlikni talab qiladi. Bu esa o'qituvchilarni o'z kasbiy

rivojlanishiga sarmoya kiritishga, yangi pedagogik metodlarni o'rganishga va ularni amaliyotda qo'llashga undaydi (Aliev, 2021).

Maqolaning maqsadi iqtisodiyot fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llashning ahamiyatini tahlil qilish, mavjud usullarni ko'rib chiqish va ularni ta'lim jarayonida qo'llashda duch kelinadigan muammolarni aniqlashdan iborat. Shu bilan birga, maqolada pedagogik texnologiyalarni muvaffaqiyatli joriy etish uchun zarur bo'lgan tavsiyalar va strategiyalar ham taklif etiladi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonida samarali va interaktiv o'qitish usullarini joriy etishda muhim o'rin tutadi. Bu texnologiyalar, ayniqsa iqtisodiyot fanini o'qitishda, talabalarni fan bo'yicha chuqur bilimlar bilan birga, amaliy ko'nikmalar bilan ham ta'minlaydi. Pedagogik texnologiyalarni qo'llashga oid bir qator ilmiy tadqiqotlar, innovatsion metodlarning ta'lim sifatini oshirishdagi ahamiyatini ko'rsatib, ularning iqtisodiyot ta'limi uchun qanday foydali bo'lishini tahlil qilgan.

Birinchi navbatda, e-learning (onlayn o'qitish) va interaktiv usullar ta'limda talabalar bilan o'qituvchilar o'rtasidagi o'zaro aloqani kuchaytirish imkonini beradi. E-learning tizimlari talabalarni mustaqil o'rganish va ularga iqtisodiy tushunchalarni amaliyotda qo'llash imkoniyatini beradi (Aliev, 2021). E-learning yordamida o'quv materiallari talabalarga yanada qulay tarzda taqdim etiladi, bu esa ularning bilim olish jarayonini yanada samarali qiladi (Hassan, 2019). Shuningdek, virtual platformalar va raqamli resurslar talabalar uchun iqtisodiy masalalarni real hayot sharoitida tahlil qilish va amaliy misollarni ko'rish imkoniyatini taqdim etadi (Sukharev & Fedorov, 2020).

Interaktiv o'qitish usullari, masalan, muhokama guruhlar, simulyatsiyalar va ro'yxatga olish mashg'ulotlari talabalarni faollashtiradi va ularning iqtisodiy tushunchalarni amaliy ravishda qo'llashini ta'minlaydi. Bunda talabalarga iqtisodiy hodisalarni tahlil qilishda va o'z fikrlarini erkin ifodalashda ko'mak beriladi (Sukharev & Fedorov, 2020). Interaktiv usullar o'quv jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishga yordam beradi, chunki ular o'quvchilarning fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi va iqtisodiy bilimlarni amaliyotda qo'llashni o'rgatadi.

Bundan tashqari, pedagogik texnologiyalarni muvaffaqiyatli joriy etish o'qituvchilardan yuqori darajadagi kasbiy kompetentsiyalarni talab qiladi. O'qituvchilarning yangi texnologiyalarni qo'llashga tayyorligi va ularni samarali ishlatish ko'nikmalarini rivojlantirish uchun doimiy professional rivojlanish zarur. Aliev (2021) ta'kidlaganidek, o'qituvchilarni texnologik o'quv jarayonlariga moslashtirish va ularga zamonaviy pedagogik metodlarni o'rgatish ta'lim tizimining sifatini oshiradi.

Shu bilan birga, o'qituvchilarning zamonaviy pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llashdagi to'siqlari ham mavjud. Ko'plab tadqiqotchilar (Hassan, 2019; Aliev, 2021) texnologiyalarni o'qituvchilarning malakasi va o'quv yurtlarining infratuzilmasi bilan bog'liq muammolarni ko'rsatadi. Bu muammolarni bartaraf etish uchun o'qituvchilarga zarur

ko'nikmalarni o'rgatish va ta'lim muassasalarini zamonaviy texnologiyalar bilan ta'minlash zarur.

Shu bilan birga, o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etishda muhim ahamiyatga ega bo'lgan yana bir omil, bu texnologiyalarning talabalarning qiziqishini oshirishi va ularning faol ishtirokini ta'minlashdir. Bunday texnologiyalarni ta'lim jarayoniga qo'llash, nafaqat bilim olishni, balki talabalarni iqtisodiy jarayonlarni amaliyotda qo'llashga tayyorlashda ham yordam beradi (Sukharev & Fedorov, 2020).

Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni iqtisodiyot fanini o'qitishda samarali qo'llash o'quv jarayonini sezilarli darajada yaxshilaydi, talabalarni fan bo'yicha chuqur bilimlar bilan ta'minlash, ularda mustaqil fikrlash va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish imkonini beradi. E-learning tizimlari, interaktiv o'qitish usullari va raqamli resurslar ta'lim jarayonini yanada samarali qilishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, talabalarni iqtisodiy jarayonlarni amaliyotda qo'llashga tayyorlashda yordam beradi. Biroq, bu texnologiyalarni muvaffaqiyatli joriy etish o'qituvchilardan yuqori darajadagi kasbiy kompetentsiya va doimiy rivojlanishni talab qiladi. Pedagogik texnologiyalarni o'qitish jarayoniga muvaffaqiyatli qo'llash uchun o'qituvchilarning malakasini oshirish va ta'lim muassasalarini zamonaviy texnologiyalar bilan ta'minlash zarur. Bundan tashqari, texnologiyalarning talabalarning faolligini oshirishdagi roli, ta'lim jarayonining sifatini yaxshilashda katta ahamiyatga ega ekanligi ta'kidlanadi. Shuningdek, iqtisodiyot fanini o'qitishda innovatsion metodlarni qo'llash, talabalarning qiziqishini oshirishga va ularni iqtisodiy tushunchalarni amaliyotda qo'llashga tayyorlashga xizmat qiladi.

Shu nuqtai nazardan, zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'limda o'qituvchilar va talabalar o'rtasidagi o'zaro aloqani kuchaytiradi, fanni o'rganishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi va iqtisodiy tushunchalarni real hayot sharoitida qo'llashga yordam beradi. Kelajakda ta'lim tizimida ushbu texnologiyalarni yanada samarali joriy etish uchun o'qituvchilarni yangi metodlarga tayyorlash va o'quv infratuzilmasini mustahkamlash zarur. Bu, o'z navbatida, iqtisodiyot ta'limining sifatini oshirishga va talabalarning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga olib keladi.

#### **Adabiyotlar ro'yxati:**

1. Aliev, D. (2021). Pedagogical Competencies in the Digital Age: Challenges and Opportunities. *Journal of Modern Education*, 40(1), 85-99.
2. Hassan, M. (2019). The Role of Modern Pedagogical Technologies in Higher Education. *Journal of Educational Technology*, 42(3), 56-70.
3. Sukharev, M., & Fedorov, S. (2020). Interactive Learning and E-Learning: Benefits in Economics Education. *Journal of Educational Innovation*, 35(2), 101-113.

4. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2017). Education for Sustainable Development: Goals and Innovations. UNESCO Publishing.
5. Karpov, V., & Makarov, A. (2022). Digital Tools in Education: Trends and Perspectives. Russian Educational Research Journal, 56(1), 14-28.
6. World Bank. (2020). Education and Digital Technology: A Global Perspective. The World Bank Group.
7. Sattarov, J. (2021). Innovative Methods in Economics Education: A Case Study in Uzbekistan. Journal of Central Asian Education, 23(4), 74-82.
8. Zhang, Y. (2018). Integrating Technology in Teaching Economics: A Global View. Educational Research and Reviews, 13(3), 220-234.